

Arbeidsparticipatie van mensen met een arbeidsbeperking

De ontwikkeling in 2023

UWV Kennisverslag 2024-11

Ed Berendsen, Lisa Dumhs, Frank Schreuder,
Myrthe van Vilsteren en Menno de Vries

Arbeidsparticipatie van mensen met een arbeidsbeperking

De arbeidsparticipatie van mensen met een arbeidsbeperking is in 2023 gedaald.

Samenvatting

Een onderdeel van de UWV-missie is het stimuleren van werken naar vermogen en het bevorderen dat mensen met een arbeidsbeperking bij een reguliere werkgever aan het werk gaan en blijven. Sinds 2012 monitort UWV jaarlijks de arbeidsparticipatie van arbeidsbeperkten om te laten zien hoe de arbeidsparticipatie zich ontwikkelt van mensen met een geregistreerde arbeidsbeperking die wél arbeidsmogelijkheden hebben. In dit kennisverslag presenteren we de belangrijkste ontwikkelingen in die arbeidsparticipatie in 2023. We onderscheiden binnen deze groep arbeidsbeperkten de volgende deelgroepen: Wajongers met arbeidsvermogen, gedeeltelijk arbeidsongeschikten in de WGA (in dit artikel verder aangeduid als WGA gedeeltelijk), mensen die zijn afgewezen voor de WIA omdat het berekende loonverlies minder is dan 35% (verder aangeduid als WIA 35-minners) en mensen die onder de Participatiewet vallen en opgenomen zijn in het doelgroepregister voor de banenafpraak (verder aangeduid als Participatiewetters in het doelgroepregister). Voor elke deelgroep staan de volgende vragen centraal: hoeveel zijn er aan het werk, hoeveel komen er aan het werk en hoeveel blijven er aan het werk?

De belangrijkste observaties op een rij:

- Bij alle deelgroepen ligt de arbeidsparticipatie eind 2023 iets lager dan in 2022. Een mogelijke verklaring is de stabilisatie van de arbeidsmarkt in 2023. We zien een vergelijkbare afname bij de totale arbeidsmarkt.
- De arbeidsparticipatie van Wajongers met arbeidsvermogen was eind 2023 50,8%, wat 0,1 procentpunt lager is dan eind 2022.
- Bij de groep WGA gedeeltelijk daalde de arbeidsparticipatie eind 2023 naar 48,8%. Vergeleken met eind 2022 is dat een afname van 0,4 procentpunt.
- Ook bij de groep WIA 35-min daalde de arbeidsparticipatie. Eind 2023 lag het niveau op 52,1%. Dat is 0,1 procentpunt lager dan eind 2022.
- Het aandeel werkende Participatiewetters is in 2023 gedaald met 0,3 procentpunt. Eind 2023 lag het niveau op 51,4%. Hoewel het aantal werkende Participatiewetters in 2023 met 10% toenam, steeg het aandeel niet-werkende Participatiewetters sterker. Hiermee komt een einde aan de sterke toename van het aandeel werkenden in de jaren 2021 en 2022.

De arbeidsparticipatie van mensen met een arbeidsbeperking is afgenomen in 2023

Mensen met een arbeidsbeperking zijn duidelijk minder aan het werk dan de totale Nederlandse bevolking. En ze zijn ook minder aan het werk dan andere groepen met een zwakkere positie op de arbeidsmarkt, zoals laagopgeleiden en mensen met een niet-westerse migratieachtergrond. UWV richt zich daarom op het stimuleren van werken naar vermogen en het bevorderen dat mensen met een arbeidsbeperking bij een reguliere werkgever aan het werk komen en blijven. Om de ontwikkelingen in de arbeidsparticipatie van mensen met een arbeidsbeperking te volgen, monitort UWV sinds 2012 hun arbeidsparticipatie. Dat doen we sinds 2022 afwisselend in de vorm van de UWV Monitor arbeidsparticipatie arbeidsbeperkten en een UWV Kennisverslag.¹

In dit kennisverslag geven we een update van de ontwikkelingen tot en met eind 2023. We richten ons op vier groepen arbeidsbeperkten met arbeidsmogelijkheden (zie box 1): Wajongers met arbeidsvermogen, gedeeltelijk arbeidsongeschikten met een WGA-uitkering (verder aangeduid als WGA gedeeltelijk), mensen waarvan de WIA-aanvraag is afgewezen omdat het berekende loonverlies minder is dan 35% (verder aangeduid als de groep WIA 35-min) en Participatiewetters die onder de doelgroep banenafpraak vallen en in het doelgroeppregister staan (verder aangeduid als Participatiewetters in het doelgroeppregister).² Voor deze vier groepen brengen we de ontwikkeling in kaart van het aandeel werkenden. We willen ook weten in hoeverre ze aan het werk komen, of ze aan het werk blijven en of ze hun werk verliezen. We kijken eerst naar de ontwikkelingen bij de Wajongers met arbeidsvermogen. Daarna bespreken we ontwikkelingen bij de mensen uit de groep WGA gedeeltelijk en uit de groep 35-min. Als laatste komen de ontwikkelingen van de Participatiewetters in het doelgroeppregister aan bod. We eindigen met een algemeen beeld van de arbeidsparticipatieontwikkeling.

Eind 2023 ontvingen 245.400 mensen een Wajong-uitkering, 1.300 meer dan eind 2022.³ Hiervan hadden 105.300 (43%) Wajongers arbeidsvermogen. En daarvan werkten er 50,8% eind 2023, wat een afname met 0,1 procentpunt is vergeleken met 2022 (zie tabel 1).

Tabel 1 Percentage mensen met een dienstverband eind 2023

	Aantal mensen	Aantal werkenden	Aandeel werkenden	Vershil met 2022 (procentpunt)
Totale beroepsbevolking (15-65 jaar)*	10.233.000	8.452.000	82,6%	-0,2
Wajongers met arbeidsvermogen	105.300	53.500	50,8%	-0,1
WGA gedeeltelijk	71.100	34.700	48,8%	-0,4
WIA 35-min	78.400	40.800	52,1%	-0,1
Participatiewetters in het doelgroeppregister	130.300	66.900	51,4%	-0,3

* CBS: StatLinetabel Beroepsbevolking/Werkzame beroepsbevolking, exclusief zelfstandigen.

- 1 We doen dit omdat het maken van een monitor veel inspanning vraagt en een lange doorlooptijd heeft, terwijl de trends in de participatie van arbeidsbeperkten zonder bijzondere gebeurtenis vrij stabiel zijn. Het voordeel van deze werkwijze is ook dat we actueler kunnen zijn. Mocht er een bijzondere gebeurtenis plaatsvinden, zoals de coronacrisis, dan kunnen we altijd nog een volledige monitor maken. De eerstvolgende reguliere monitor is de monitor die de ontwikkelingen in 2024 beschrijft. Die verschijnt naar verwachting eind 2025/begin 2026. In de tussentijd verwijzen we naar de [UWV Monitor arbeidsparticipatie arbeidsbeperkten 2023](#) (met cijfers tot en met eind 2022) uit begin 2024 en dit kennisverslag.
- 2 De vier groepen die in dit artikel aan bod komen, zijn niet de enige mensen met een arbeidsbeperking of een arbeidsongeschiktheidsuitkering. Er zijn ook de mensen met een WAO-uitkering, een volledige WIA-uitkering (IVA of WGA) en Wajongers zonder arbeidsvermogen. We nemen deze groepen niet mee, omdat UWV bij de sociaal-medische beoordeling heeft geoordeeld dat ze geen arbeidsvermogen hebben (IVA, mensen met een volledige WGA-uitkering en Wajongers zonder arbeidsvermogen) of omdat hun (on)mogelijkheid tot arbeidsparticipatie is gestabiliseerd (WAO). Een deel van hen werkt, maar het niveau van de arbeidsparticipatie is een stuk lager: het percentage werkenden binnen deze groepen ligt tussen de 1,5 en de 15%, meestal met een beperkt aantal uren.
- 3 Het aantal lopende uitkeringen stijgt de laatste jaren. Dat komt omdat de instroom langzaam toeneemt terwijl de uitstroom sinds de vereenvoudiging van de Wajong in 2021 is afgenomen. Dit heeft te maken met wijzigingen in de regelgeving rond beëindiging in verband met werk.

Box 1 Beschrijving groepen

Wajongers met arbeidsvermogen

De Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong) is bedoeld voor mensen die op jonge leeftijd door ziekte of een handicap (deels) arbeidsongeschikt zijn en daardoor (deels) niet kunnen werken of niet voldoende kunnen verdienen. Tussen eind 2015 en 2017 heeft UWV alle Wajongers ingedeeld naar arbeidsvermogen. Een Wajonger heeft arbeidsvermogen als hij/zij:

- een taak kan uitvoeren in een arbeidsorganisatie; en
- over basale werknemersvaardigheden beschikt; en
- aaneengesloten kan werken gedurende ten minste een periode van één uur; en
- ten minste vier uur per dag belastbaar is, of ten minste twee uur per dag belastbaar is en in staat is per uur ten minste een bedrag te verdienen dat gelijk is aan het minimumloon per uur.

Wajongers die geen arbeidsvermogen hebben en dit ook niet kunnen ontwikkelen, zijn ingedeeld als Wajongers zonder arbeidsvermogen. We volgen de arbeidsparticipatie van deze groep niet.

Gedeeltelijk arbeidsongeschikten in de WGA

De WIA bestaat sinds 2006 en kent twee regelingen: de Inkomensvoorziening volledig arbeidsongeschikten (IVA) voor mensen die duurzaam geen arbeidsmogelijkheden hebben en de Werkhervatting gedeeltelijk arbeidsongeschikten (WGA). Binnen de WGA onderscheiden we mensen die volledig arbeidsongeschikt zijn maar waarvan niet vaststaat of dat duurzaam is en mensen die gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn. In dit artikel volgen we de mensen in de WGA die gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn. Zij worden in staat geacht de WIA-uitkering aan te vullen met inkomen uit betaald werk.

Minder dan 35% arbeidsongeschikt: WIA 35-min

Mensen bij wie het berekende loonverlies minder dan 35% is (en van wie dus het arbeidsongeschiktheidspercentage lager dan 35% is),

noemen we WIA 35-minners. Deze mensen hebben geen recht op een uitkering op grond van de WIA, maar mogelijk wel op grond van een andere regeling, zoals de WW. Omdat ze twee jaar ziek geweest zijn en nog fysieke en/of psychische arbeidsbeperkingen hebben, kan het vinden van geschikt nieuw werk lastig zijn.⁴ Bij de introductie van de WIA is daarom door werknemers- en werkgeversorganisaties afgesproken dat werkgevers hen na afloop van de WIA-claimbeoordeling zo veel mogelijk in dienst houden of begeleiden naar werk bij een andere werkgever.

Participatiewetters in het doelgroepregister

'Nieuwe' jonggehandicapten met arbeidsvermogen kunnen sinds 2015 niet meer instromen in de Wajong. Zij vallen sindsdien onder de Participatiewet. Participatiewetters in het doelgroepregister behoren (naast Wajongers met arbeidsvermogen en mensen met een Wsw-indicatie (Wet sociale werkvoorziening)) tot de doelgroep van de banenafpraak. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het begeleiden naar werk van de Participatiewetgroep in het doelgroepregister. Deze groep bestaat uit een aantal subgroepen, waaronder:

- mensen bij wie UWV heeft vastgesteld dat ze niet zelfstandig het wettelijk minimumloon (WML) kunnen verdienen (Indicatie banenafpraak);
- mensen van wie op de werkplek via een gevalideerde loonwaardemethodiek is vastgesteld dat zij een loonwaarde hebben onder het wettelijk minimumloon (Praktijkroute, sinds 2017);
- (oud-)leerlingen van het voortgezet speciaal onderwijs (vso) en het praktijkonderwijs (Pro); en
- mensen die alleen met een voorziening het wettelijk minimumloon kunnen verdienen (sinds 2019).

Een uitgebreidere beschrijving van de subgroepen is te vinden in de UWV Monitor arbeidsparticipatie arbeidsbeperkten 2023.⁵

4 Arts, D. & Deursen, C. van (2012). Kans op werk van arbeidsbeperkten zonder uitkering. In: Versantvoort, M. & Echteld, P. van (redactie). *Belemmerd aan het werk*, pp. 194-215. Den Haag: SCP/CBS/TNO/UWV Kenniscentrum.

5 UWV (2023). *UWV Monitor arbeidsparticipatie arbeidsbeperkten 2023*. Amsterdam. Zie box 7.1.

Eind 2023 ontvingen 71.100 mensen een gedeeltelijke WGA-uitkering (zie tabel 1), 1.400 meer dan in 2022. Het aantal mensen in de groep WGA gedeeltelijk stijgt elk jaar en dat heeft te maken met het feit dat de WIA qua wet nog in opbouw is. Om dezelfde reden is ook de groep mensen die minder dan 35% arbeidsongeschikt voor de WIA is bevonden (WIA 35-min) toegenomen. In 2023 bestond de groep WIA 35-min uit 78.500 mensen; dat zijn er 3.400 meer dan een jaar eerder. De arbeidsparticipatie van beide groepen is in 2023 niet verder gestegen, maar iets afgenomen. Bij de groep WGA gedeeltelijk met 0,4 procentpunt naar 48,8% en bij de groep 35-min met 0,1 procentpunt naar 52,1%.

De laatste groep zijn de mensen die onder de Participatiewet vallen en in het doelgroepregister voor de banenafpraak zijn opgenomen. We duiden ze aan als Participatiewetters in het doelgroepregister. Deze groep bestaat sinds 2015. Met de invoering van de Participatiewet in 2015 is de toegang tot de Wajong afgesloten voor jongeren met een arbeidsbeperking die arbeidsvermogen hebben. Met de invoering van de Participatiewet is ook de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) afgesloten voor nieuwe instroom. Mensen die vroeger onder deze groepen vielen, vallen sindsdien onder de Participatiewet en onder de verantwoordelijkheid van gemeenten. Tussen 2015 en 2019 zijn de toelatingscriteria voor het doelgroepregister in overleg met alle betrokken partijen een aantal keer veranderd. Dat leidde tot grote schommelingen in de jaarlijkse instroom. Tussen 2020 en 2022 was de jaarlijkse instroom vrij stabiel: tussen de 12.400 en 12.700. In 2023 zien we weer een toename van de instroom naar 14.500. De toename zit bij de mensen met een Indicatie banenafpraak en bij mensen die instromen vanuit de Praktijkroute (zie box 1). We hebben geen goede verklaring voor deze toename. Eind 2023 was het aantal Participatiewetters in het doelgroepregister gestegen van 117.400 naar 130.300 (+11%). De arbeidsparticipatie van de Participatiewetters is in 2023 afgenomen met 0,3 procentpunt naar 51,4%.

We zien dus dat de arbeidsparticipatie van mensen met arbeidsbeperking in 2023 licht is afgenomen ten opzichte van een jaar eerder. Dezelfde beweging zien we echter ook bij de totale arbeidsmarkt, waar het participatiepercentage is afgenomen met 0,2 procentpunt. In de komende paragrafen analyseren we de bewegingen in de arbeidsparticipatie bij de afzonderlijke groepen, te beginnen met de Wajong-groep.

Wajongers hebben in 2023 vaker een vast contract

Het aantal Wajongers met arbeidsvermogen neemt sinds de invoering van de Participatiewet af. Ook het aantal werkende Wajongers met arbeidsvermogen volgt min of meer deze trend. Het aantal daalt na 2018 met als uitzondering 2021 (zie tabel 2). Eind 2023 waren er 53.500 werkenden Wajongers met arbeidsvermogen, 1.200 minder dan eind 2022. Binnen de ontwikkeling van het aantal werkenden zien we een verschuiving van de Wajongers die werken in een sociale werkplaats naar Wajongers die werken bij een reguliere werkgever.⁶ De afname bij de sociale werkplaats wordt deels gecompenseerd door de toename van het aantal Wajongers dat werkt bij een reguliere werkgever. Met uitzondering van het coronajaar 2020 steeg dat aantal werkenden bij een reguliere werkgever jaarlijks. In 2023 zien we echter ook een afname met 400 bij de regulier werkenden. Per saldo zorgt dit voor een kleine afname van het aandeel werkende Wajongers met 0,1 procentpunt.

De meerderheid van de Wajongers met arbeidsvermogen werkt met een contract voor onbepaalde tijd (64%). Vergeleken met 2022 (60%) is dat percentage met 4 procentpunt toegenomen. Het aandeel Wajongers met een tijdelijk contract nam af tot 31% (-2 procentpunt) en ook het aandeel Wajongers met een uitzendcontract is afgenomen: van 7% naar 6%. Vermoedelijk hangt de toename van het aandeel Wajongers met een vast contract samen met de krapte op de arbeidsmarkt.

Naast werk in loondienst (zie tabel 2) werken steeds meer Wajongers als zelfstandige.⁷ In 2023 was 5,7% van alle Wajongers met arbeidsvermogen als zelfstandige aan het werk, tegen 5,2% in 2022. Driekwart van de zelfstandigen was uitsluitend als zelfstandige actief, een kwart had daarnaast in 2023 ook werk in loondienst.

⁶ Wajongers die via de Wsw begeleid werken, worden meegeteld bij de reguliere werkgevers. Het werken in of via de sociale werkvoorziening (SW) leiden we af uit de polisadministratie op basis van de code aard arbeidsverhouding en de cao-code.

⁷ Kroon, L., Odding, C. & Kok, L. (2021). *Ondernemen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering. Zelfstandigen met een Wajong- of een WGA-achtergrond in beeld*. Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.

Tabel 2 Wajongers met arbeidsvermogen, aantallen en aandeel*

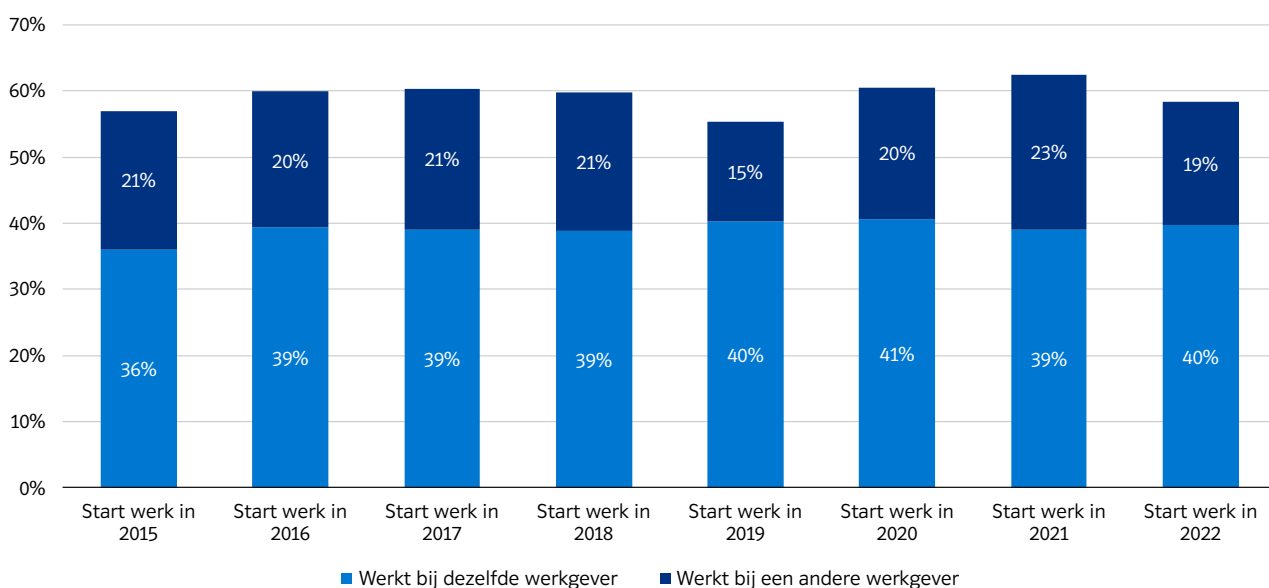
Eind december	Totaal	Waarvan werkend	Aantal Bij een reguliere werkgever	In of via SW	Aandeel werkend	Aandeel Bij een reguliere werkgever	In of via SW
2016	116.400	54.700	32.800	21.900	47,0%	28,2%	18,8%
2017	115.200	56.300	34.900	21.500	48,9%	30,3%	18,6%
2018	114.000	57.700	36.900	20.800	50,7%	32,4%	18,3%
2019	112.200	56.600	37.000	19.600	50,4%	33,0%	17,5%
2020	111.700	54.000	35.200	18.800	48,4%	31,6%	16,8%
2021	109.300	54.800	36.800	18.000	50,2%	33,7%	16,5%
2022	107.300	54.700	37.100	17.500	50,9%	34,6%	16,3%
2023	105.300	53.500	36.700	16.800	50,8%	34,8%	16,0%

* Ten opzichte van het aantal Wajongers met arbeidsvermogen.

Het werkbehoud van Wajongers is in 2023 afgenomen

In 2023 hebben ruim 7.000 Wajongers met arbeidsvermogen die eind 2022 niet aan het werk waren, werk gevonden bij een reguliere werkgever. Weten zij dit werk ook te behouden? En met werkbehoud bedoelen we hier ten minste 13 maanden. Figuur 1 laat het werkbehoud zien van Wajongers die bij een reguliere werkgever aan de slag gaan.⁸ Het werkbehoud van Wajongers die werk vonden, ontwikkelde zich de afgelopen jaren stabiel tot positief. Alleen mensen die in 2019 weer aan het werk gingen – van wie we het werkbehoud in 2020 (tijdens de coronacrisis) meten – hadden meer moeite om aan het werk te blijven; ze konden vooral minder goed doorstromen naar een andere baan. In de jaren na de coronapandemie zien we een duidelijk herstel. Van de Wajongers met arbeidsvermogen die in 2021 aan het werk kwamen, was 62% een jaar later nog of weer aan het werk: een hoogtepunt. In 2023 zien we echter een omslag. Het werkbehoud is afgenomen. Van de Wajongers met arbeidsvermogen die in 2022 aan het werk kwamen, was een jaar later 58% nog of weer aan het werk. De afname zien we vooral bij het werkbehoud bij een andere werkgever.

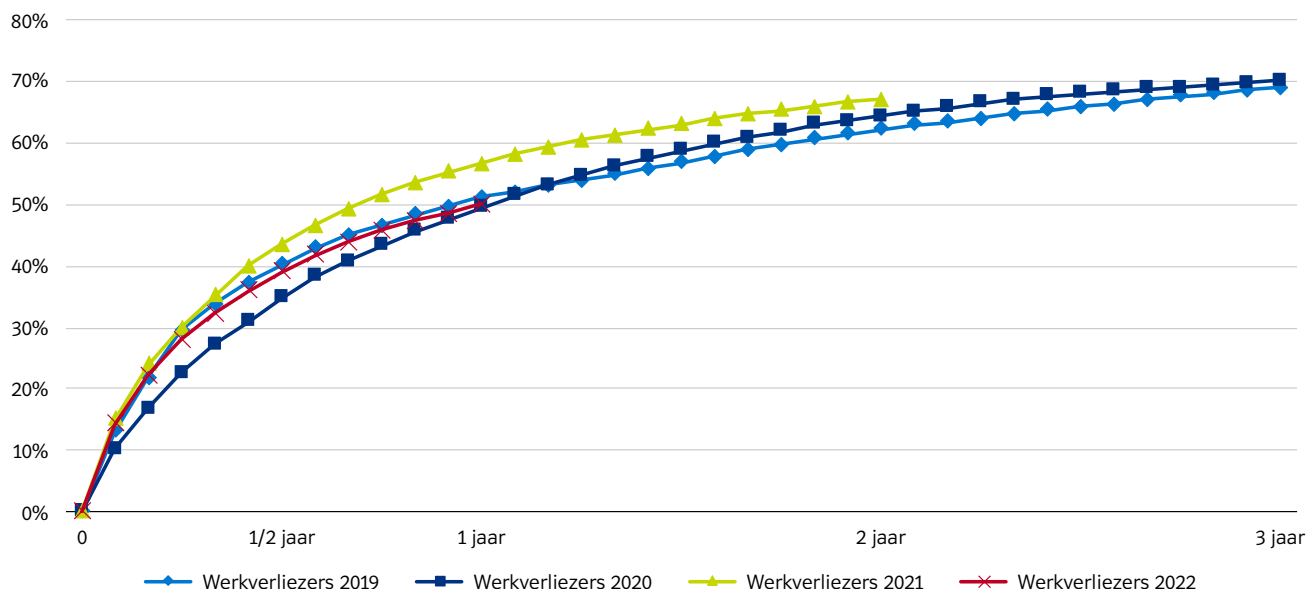
Figuur 1 Werkbehoud dertien maanden na de start in de nieuwe baan

⁸ De sociale werkplaats is sinds 2015 afgesloten voor nieuwe instroom.

Figuur 2 laat zien in hoeverre en hoe snel Wajongers die in de jaren 2019 tot en met 2022 het werk hebben verloren en ten minste een maand niet aan het werk waren, opnieuw werk vinden. Wij kijken bovendien alleen naar de eerste keer dat een Wajonger binnen een jaar zijn baan heeft verloren. De figuur toont voor elke maand na werkverlies het cumulatief aandeel werkverliezers dat tot en met deze maand werk heeft gevonden.

Figuur 2 Cumulatief aandeel Wajongers dat opnieuw aan het werk komt na baanverlies

We kunnen uit figuur 2 meerdere conclusies trekken. Op de korte termijn (eerste jaar) zien we duidelijke verschillen. Op de langere termijn (na twee jaar) worden de verschillen geringer. Normaal gesproken vinden de meeste werkverliezers binnen één à twee jaar weer een baan. Daarna neemt de kans om weer werk te vinden duidelijk af.

Als we naar de ontwikkeling in de eerste zes maanden na werkverlies kijken, dan had 40% van de werkverliezers uit 2019 weer een baan gevonden. Bij de eerdere jaren (2016–2018) zagen we ook een dergelijk percentage. Bij de werkverliezers uit 2020 is het percentage met 35% beduidend lager. De kans om opnieuw aan het werk te komen na werkverlies was tijdens de coronacrisis dus duidelijk lager dan in de jaren ervoor. In 2021 vindt herstel plaats. Van de werkverliezers uit 2021 had 43% na zes maanden weer een baan en ook na een jaar lag dat percentage met 57% nog op een historisch hoog niveau. Bij de werkverliezers uit 2022 zien we echter een ander beeld. De kans om binnen zes maanden een baan te vinden is gezakt tot 39%, een daling met 4 procentpunt vergeleken met 2021. En ook na twaalf maanden is de kans beduidend lager dan bij de werkverliezers uit 2021. De omslag is opvallend. Het lijkt erop dat met name de ontwikkeling bij de werkverliezers uit 2021 bijzonder was, terwijl de ontwikkeling bij de werkverliezers uit 2022 meer de normale situatie weerspiegelt. De ontwikkeling lijkt meer op de ontwikkeling bij de jaren vóór 2021. Het jaar 2023 lijkt dus qua participatie een terugkeer te zijn naar de normale situatie.

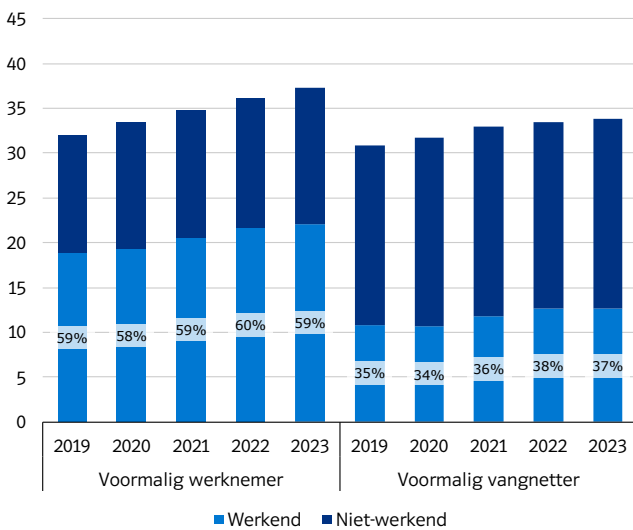
Arbeidsparticipatie van voormalig werknemers bij de 35-minners is verder gestegen

Eind 2023 nam de participatiegraad van de groep WGA gedeeltelijk iets af tot 48,8%. Ook bij de 35-minners daalde de participatie licht (van 52,2% naar 52,1%). We zoomen verder in op deze groepen. Beide groepen zijn in twee deelgroepen op te splitsen: voormalig werknemers en voormalig vangnetters. Voormalig werknemers zijn mensen die bij de WIA-claimbeoordeling een dienstverband voor (meestal) onbepaalde tijd hebben. Voormalig vangnetters zijn mensen die op het moment van de WIA-claimbeoordeling geen werkgever (meer) hebben: zij zijn ziek uit dienst gegaan, ziek geworden tijdens werk onder uitzendbeding, of ziek geworden vanuit de WW. Daarom kwamen zij in het 'vangnet' van de Ziektewet terecht.

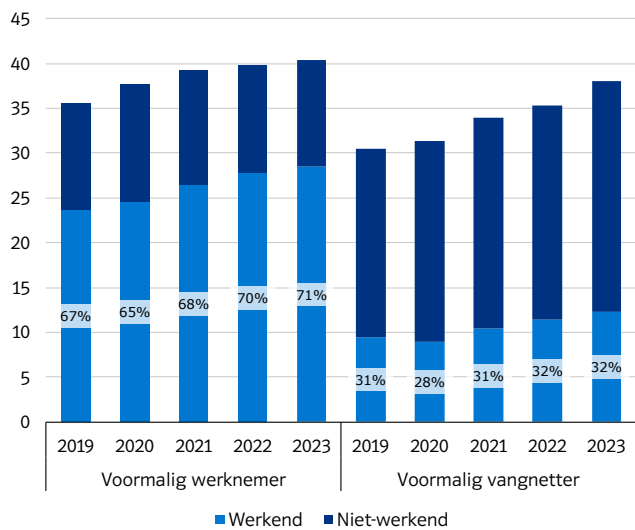
Figuur 3a laat het aantal mensen met een gedeeltelijke WGA-uitkering zien en het percentage dat wel en niet werkt in de laatste vijf jaar. Hier is zien dat het aantal mensen in de groep WGA gedeeltelijk elk jaar toeneemt, zowel het aantal voormalige werknemers als het aantal voormalige vangnetters.⁹ In 2023 ging het om 37.300 voormalig werknemers en 33.800 voormalig vangnetters. De arbeidsparticipatie van voormalig werknemers is relatief hoog en het percentage schommelt tussen 58 en 60%. De arbeidsparticipatie van voormalig vangnetters is duidelijk lager en schommelt tussen de 34 en 38%. Dit verschil is logisch, omdat voormalige werknemers vaak nog hun oorspronkelijke werkgever hebben als ze arbeidsongeschikt worden. Bij de voormalig vangnetters is dit niet het geval.

Figuur 3 Aantal (x 1.000) en aandeel arbeidsbeperkten in 'lopend bestand'

a) WGA gedeeltelijk

b) WIA 35-min

Figuur 3b toont het aantal WIA 35-minners en het aandeel dat wel en niet werkt.¹⁰ In 2023 zijn er 40.800 voormalige werknemers en 37.600 voormalige vangnetters. Dat zijn er respectievelijk 1.700 en 1.600 meer dan een jaar eerder. De arbeidsparticipatie van voormalig werknemers in de groep WIA 35-min is hoger dan bij de groep WGA gedeeltelijk. Het arbeidsparticipatiepercentage van de voormalig werknemers in de groep WIA 35-min stijgt gestaag en bereikte in 2023 met 71% de hoogste waarde. Net als bij de WGA gedeeltelijk is bij de WIA 35-min de arbeidsparticipatie onder voormalig vangnetters aanmerkelijk lager dan onder voormalig werknemers. Het aandeel schommelt rond de 32%. In 2020 nam het participatiepercentage door corona tijdelijk relatief sterk af tot 28%.

Meer mensen uit de groepen WGA gedeeltelijk en WIA 35-min vinden werk

Ex-werknemers met een gedeeltelijke WGA-uitkering die kort na de WIA-claimbeoordeling ontslagen zijn (in 2023 gold dat voor 46%), moeten op zoek naar nieuw werk. Het merendeel van de ex-vangnetters heeft geen werk bij de claimbeoordeling (83%), dus zij moeten bijna allemaal op zoek naar werk. In hoeverre lukt dat? Om dit inzichtelijk te maken, volgen we mensen in de groep WGA gedeeltelijk en de groep WIA 35-min die na de claimbeoordeling geen werk in loondienst hebben. Elke maand bepalen we of iemand werk heeft gevonden, ongeacht of dit voor kortere of langere tijd is. De voormalige vangnetters en voormalig werknemers nemen we

⁹ Het aantal uitkeringen neemt toe omdat de WIA een wet in opbouw is. De WIA is gestart in 2006 en heeft nog geen structureel niveau bereikt. Tegenover het stijgende aantal WIA-uitkeringen staat een afnemend aantal WAO-uitkeringen.

¹⁰ WIA 35-minners ontvangen geen arbeidsongeschiktheidsuitkering en UWV houdt geen register van 35-minners bij. In dit kennisverslag kiezen we ervoor om iedereen die de afgelopen vijf jaar 35-minner werd als 'lopend bestand' te beschouwen. Het lopend bestand WIA 35-min 2023 bijvoorbeeld bestaat uit alle mensen die in de periode 2019-2023 WIA 35-min werden, met uitsluiting van degenen die in 2023 alsnog een WIA-uitkering hadden.

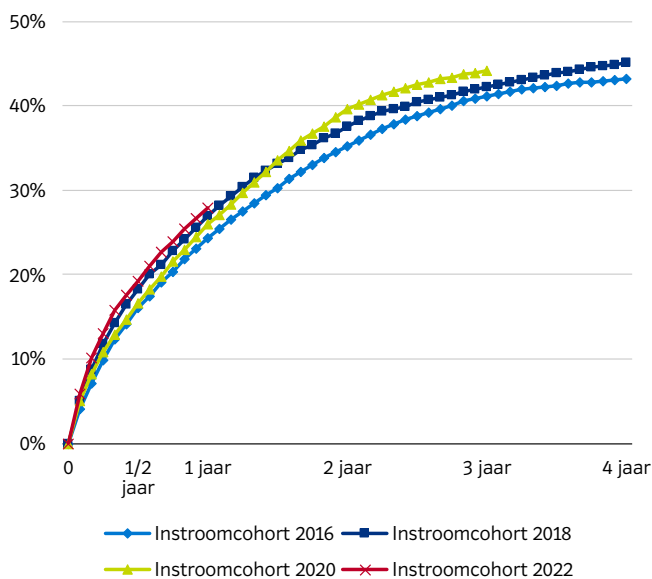
samen, omdat er weinig verschil is in werkherstattingspercentages. De mensen die in 2016 instroomden in de groep WGA gedeeltelijk en de groep WIA 35-min volgen we in figuur 4 meerdere jaren. Voor de mensen die in 2022 instroomden, kunnen we op dit ogenblik tot maximaal één jaar later vaststellen of ze aan het werk zijn.

Figuur 4a laat zien dat mensen die in 2022 in de groep WGA gedeeltelijk kwamen en vervolgens werden ontslagen, binnen één jaar sneller weer aan het werk kwamen dan die groep in 2020. Van die mensen heeft 28% binnen één jaar werk gevonden tegen 26% van de mensen uit instroomcohort 2020. Dat is op zich niet vreemd, omdat instroomcohort door corona onder moeilijke omstandigheden moesten starten. Die achterstand is later echter volledig ingehaald. Na drie jaar had 44% van instroomcohort 2020 werk gevonden, meer dan bij voorgaande instroomcohorten. Over de langere termijn zijn de werkherstattingspercentages vergelijkbaar.

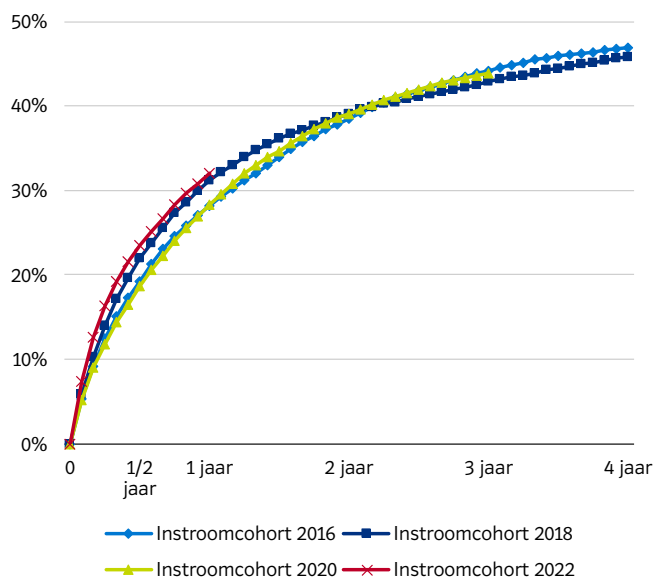
Bij de groep WIA 35-min (figuur 4b) zien we voor werknemers die vlak na de WIA-claimbeoordeling ontslagen zijn ontwikkelingen die vergelijkbaar zijn met de groep WGA gedeeltelijk. Van degenen uit de groep WGA 35-min die in 2022 ontslagen werden, vond 32% werk binnen één jaar, tegen 28% van de mensen uit instroomcohort 2020. Het percentage dat werk vindt ligt wel hoger dan bij de groep WGA gedeeltelijk. Over de langere termijn zijn er echter weinig verschillen tussen WIA 35-min en WGA gedeeltelijk.

Figuur 4 Aandeel arbeidsbeperkten dat opnieuw aan het werk komt na baanverlies, instroomcohorten 2016, 2018, 2020 en 2022*

a) WGA gedeeltelijk

b) WIA 35-min

* Om de grafiek overzichtelijk te houden zijn de instroomcohorten van de tussenliggende jaren weggelaten.

Het arbeidsparticipatieniveau van Participatiewetters in het doelgroepregister is gestabiliseerd

Het absolute aantal werkende Participatiewetters in het doelgroepregister stijgt jaarlijks sinds de invoering in 2015. Ook in 2023 is het aantal werkende Participatiewetters gestegen: van 60.734 in 2022 naar 66.928, een stijging van 10%. Als we naar het aandeel werkende Participatiewetters uit het doelgroepregister kijken, dan zien we echter een ander beeld. Tot en met 2019 steeg het aandeel werkenden¹¹ onder de Participatiewetters in het doelgroepregister elk jaar sterk, waardoor eind 2019 ruim 46% werkte.

¹¹ Het aantal werkenden uit het doelgroepregister wijkt iets af van de aantallen in de publicaties rondom de banenafpraak, omdat voor het monitoren van de banenafpraak een andere definitie is vastgesteld. Het belangrijkste verschil is dat bij het monitoren van de banenafpraak wordt nagegaan of iemand verloonde uren in het aangiftetijdvak heeft. Hierbij worden bijvoorbeeld ook dienstverbanden geteld die in de maand beëindigd zijn. We tellen in dit kennisverslag alleen de dienstverbanden die aan het eind van de maand nog lopen.

We onderscheiden binnen de Participatiewetters in het doelgroepregister een aantal subgroepen (zie box 1) waarvan de belangrijkste zijn: mensen met een Indicatie banenafspraken, mensen die via de Praktijkroute instromen, (oud-leerlingen van het voortgezet speciaal onderwijs (vso) en het praktijkonderwijs (Pro)) en mensen die alleen met een voorziening het wettelijk minimumloon kunnen verdienen.

De toename die we zagen kwam vooral door de invoering van de Praktijkroute in 2017. In 2020 daalde het aandeel werkende Participatiewetters in het doelgroepregister onder invloed van corona voor het eerst: van 46,4% naar 45,3% (zie tabel 3). In 2021 trad er een duidelijk herstel op en in 2022 steeg het aandeel werkende Participatiewetters uit het doelgroepregister met nog eens 2 procentpunt naar 51,7%. In 2023 zien we echter een daling naar 51,4%. De daling kwam niet door een daling van het aantal werkenden, dat immers steeg met 10%, maar doordat het aantal niet-werkenden binnen deze groep sterker toenam dan het aantal werkenden.

We zien bij alle subgroepen een afname van het aandeel werkenden in 2023 (zie tabel 3). Het aandeel werkenden is in de subgroep Praktijkroute nog steeds het hoogst (74,7%). Dit hoge aandeel is logisch, omdat de mensen in deze groep een baan hebben op het moment dat ze het doelgroepregister instromen. De afname van het aandeel werkenden is met bijna 2 procentpunt bij deze subgroep groot. De afname bij de subgroepen vso/Pro en Indicatie banenafspraken is met 0,6-0,8 procentpunt relatief beperkt.

Tabel 3 Het aandeel werkende Participatiewetters in het doelgroepregister per subgroep ultimo jaar

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Aandeel werkende Participatiewetters in het doelgroepregister	38,9%	44,9%	46,4%	45,3%	49,7%	51,7%	51,4%
Subgroep Participatiewet							
Indicatie banenafspraken	31,5%	35,4%	36,4%	35,9%	39,5%	41,4%	40,6%
Vso/Pro	49,6%	55,1%	55,1%	53,5%	58,7%	60,3%	59,7%
(Alleen via) Praktijkroute	89,0%	85,7%	80,8%	74,7%	76,8%	76,5%	74,7%
Wettelijk minimumloon dankzij voorziening*	-	-	52,8%	55,2%	56,4%	58,7%	56,3%

* De groep Wettelijk minimumloon dankzij voorziening bestaat sinds 2019 in het doelgroepregister (zie ook box 1).

Het is onduidelijk of er een einde gekomen is aan de trendmatige stijging van het aandeel werkenden bij de Participatiewetters. Mogelijkerwijs zijn we op een stabiel niveau aangekomen.

In hoeverre komen niet-werkende Participatiewetters in het doelgroepregister aan het werk?

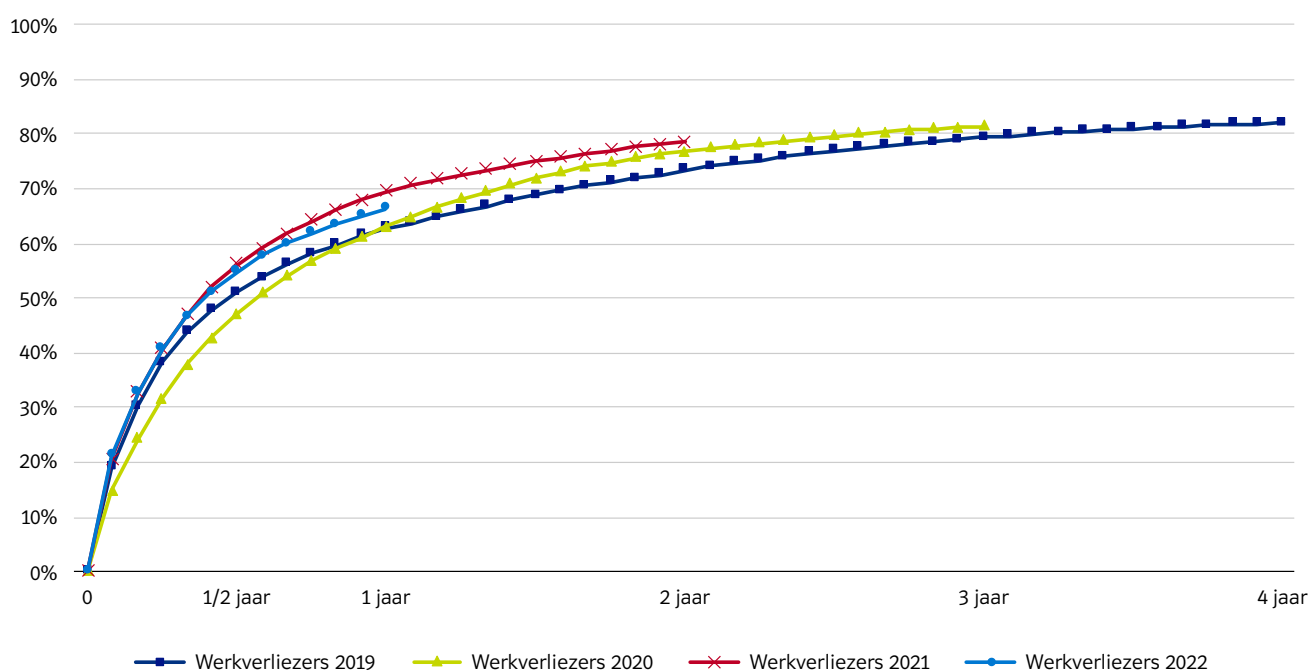
Van de Participatiewetters in het doelgroepregister die bij instroom in 2022 geen werk hadden, vond 50% binnen twaalf maanden alsnog werk. Dat is iets minder dan voor de mensen die in 2021 instroomden en geen werk hadden (52%), maar beduidend hoger dan in het coronajaar 2020 (44%). Het percentage Participatiewetters dat aan het werk komt, stijgt snel. Na drie jaar heeft meer dan 64% op enig moment gewerkt.

Het werkbehoud van Participatiewetters in het doelgroepregister die werk vonden nam in 2021 toe. Bij de werkvinders uit 2022 is het beeld minder gunstig. Van die mensen werkte twaalf maanden later nog 62%, wat 4 procentpunt minder is dan bij de werkvinders in 2021 (66%). Van belang is om op te merken dat de coronamaatregelen¹² een rol kunnen spelen bij het hoge percentage werkbehoud van werkvinders in 2021.

¹² Denk bijvoorbeeld aan de NOW-regeling, waardoor mensen niet werden ontslagen.

Participatiewetters in het doelgroepregister hebben te maken met werkverlies omdat hun werk vaak een tijdelijk karakter heeft (in 2023 had 61% een tijdelijk of uitzendcontract). Een belangrijke vervolgvraag is of en in welk tempo deze werkverliezers weer aan het werk komen. Het aandeel werkverliezers dat opnieuw werk vindt, stijgt snel in het eerste jaar na werkverlies (zie figuur 5). Na twaalf maanden heeft tussen de 63 en 69% weer een baan gevonden. Daarna vlakkt de toename af en gaan mensen die hun baan hebben verloren minder vaak alsnog aan de slag. Ook hier valt op dat de kans om binnen twaalf maanden aan het werk te komen voor de werkverliezers uit 2022 minder groot is dan voor de werkverliezers uit 2021.

Figuur 5 Aandeel Participatiewetters dat opnieuw aan het werk komt na werkverlies

Algemeen beeld bij de ontwikkeling van de arbeidsparticipatie

Na corona zagen we bij alle groepen die we in dit artikel hebben besproken in de periode 2021-2022 herstel van de arbeidsparticipatie. Bij de Participatiewetters in het doelgroepregister is de stijging van de arbeidsparticipatie zelfs weer terug op het trendmatige pad en is de afname in 2020 niet meer dan een tijdelijke dip. Dit speelde zich af tegen een steeds krappere wordende arbeidsmarkt. In 2023 wordt het beeld iets anders. Bij alle groepen nam de arbeidsparticipatie licht af. Ook zien we een afname bij de kans op werk vinden, werkbehoud en aan het werk komen na werkverlies. We zien dat bij alle groepen. Deze relatieve verslechtering gaat gelijk op met een lichte ontspanning op de arbeidsmarkt (zie tabel 1). Ook kan het aflopen van de coronamaatregelen een rol spelen. In ieder geval is duidelijk dat er geen vanzelfsprekende verdere toename van de arbeidsparticipatie is bij de gevolgde groepen arbeidsbeperkten.

Colofon

Uitgave

UWV Strategie, beleid en kenniscentrum

Postadres

Postbus 58285, 1040 HG Amsterdam

Inlichtingen

kennis@uwv.nl

Auteurs

Ed
Berendsen

Lisa
Dumhs

Frank
Schreuder

Myrthe
van Vilsteren

Menno
de Vries

Volg ons

Op de hoogte blijven als er een nieuw UWV Kennisverslag verschijnt?
Dat kan. [Abonneer je op de UWV Kennisverslag e-mailalert.](#)

Disclaimer

Bronvermelding is verplicht. De informatie in het UWV Kennisverslag (UKV) is aangedragen vanuit de kennisoptiek en betreft dus niet een verantwoording of een weergave van ingenomen beleidsstandpunten van UWV.

© UWV 2024

